

MISSIONAL KIRKE I ET PLURALISTISK SAMFUND

REDIGERET AF
JEPPE BACH
NIKOLAJSSEN

KOLON

Indhold

Forord

Steen Skovsgaard · 5

Introduktion

- 1 Missional kirke i et pluralistisk samfund
Jeppe Bach Nikolajsen · 7

Missional kirke i en historisk kontekst

- 2 Missional kirke
En teologihistorisk analyse af en ekklesiologisk tradition
Jeppe Bach Nikolajsen · 13
- 3 Som Faderen har udsendt mig, sender jeg jer
Lesslie Newbigins missionale ekklesiologi
Michael W. Goheen · 28
- 4 Missional kirke
Ekklesiologiske drøftelser i The Gospel and Our Culture
Network i Nordamerika
Michael W. Goheen · 49

Missional kirke i en dansk kontekst

- 5 Missional kirke i Danmark
Mogens S. Mogensen · 67
- 6 Folkekirken – sendt til det danske folk
Karsten Nissen · 88
- 7 Missional folkekirke?
En drøftelse af Hans Raun Iversens forståelse
af den danske folkekirke som en missional kirke
Jeppe Bach Nikolajsen · 109
- 8 Den missionale kirke i et pluralistisk samfund
Jeppe Bach Nikolajsen · 123

Missional kirke i en luthersk kontekst

- 9 Kirken som et konkret folk
Et luthersk perspektiv
Asger Chr. Højlund · 143
- 10 Mod en missional luthersk ekklesiologi
Jeppe Bach Nikolajsen og Lasse H. Iversen · 162
- 11 Kirke og mission
Et luthersk perspektiv
Peri Rasoløndraibe · 173

Litteratur · 183

Rettigheder · 185

Bidragydere · 187

Indeks · 189

Forord

I forbindelse med et studieophold for en del år siden snakkede jeg med en præst, som fortalte, at der i Chicago var hele 60 forskellige nationaliteter samlet i én og samme by. Det kunne dog ikke imponere mig, for det havde vi haft i Gellerup Sogn i mange år. Det fortalte jeg ham naturligvis. Hans svar gjorde dybt indtryk på mig, for han påstod nemlig, at det var Guds vilje, at så mange nationaliteter og fremmede folkeslag var samlet i Chicago!

»Guds vilje?« – spurgte jeg. »Hvordan det?«

»Jo«, fortsatte han, »vi kristne har været alt for dovne og træge i vores bestræbelser på at bringe evangeliet ud til hele verden, sådan som Jesus jo ellers har påbudt os. Vi har haft alt muligt andet for og har ikke gidet bringe evangeliet ud over vore egne grænser. Derfor har Gud valgt at vende udviklingen, og han har nu så at sige sendt verden til Chicago. Så kan vi langt bedre dele evangeliet med de mange folkeslag!«

Det var tankevækkende at høre, hvordan han kunne vende et skræmmende problem til en guddommelig udfordring. Verden ændrer sig, og også kirken og de kristne står over for store problemer og forandringer. Præsten i Chicago valgte den proaktive tilgang og så problemerne som guddommelige udfordringer.

Denne bog afspejler samme tilgang: Den missionale kirke er proaktiv og ikke reaktiv. Den er åben, lyttende og inkluderende. Den er tro mod sig selv, sin omverden og Gud. Den missionale kirke har ikke alene noget på hjerte, men den har først og fremmest et hjerte – et levende, bankende hjerte, som er indstillet på at arbejde, lide og kæmpe for kærlighedens skyld.

I Andet Korintherbrev kapitel 6, vers 3-7, skriver Paulus om sin missionær-tjeneste: »Vi volder ikke anstød med noget som helst, for at tjestenesten ikke skal komme i vanry, men anbefaler os selv som Guds tjenere på alle måder: ved stor udholdenhed under trængsler, nød, angst, pinsler, fængsel, uro, møje og besvær, søvnløse nætter og sult, ved retsindighed, kundskab, tålmodighed, mildhed, ved Helligånden og ved oprigtig kærlighed, ved sandfærdig tale, ved Guds kraft, ved at bruge retfærdighedens våben til angreb og forsvar...«

Disse ord kan sige noget om, hvad det indebærer at være en missional kirke:

- Vi skal passe på, at vi ikke volder anstød.
- Vi skal have tålmodighed og udholdenhed.
- Vi skal være retsindige og fair – bruge retfærdighedens våben til angreb og forsvar.
- Vi skal have kundskab – både om vores egen tro og de andres.
- Vi skal nære mildhed og oprigtig kærlighed mod dem, vi lever sammen med.
- Og sidst med ikke mindst: Vi skal være rede og villige til at lide for evangeliets skyld under trængsler, nød, angst, pinsler og søvnløse nætter.

Denne bog er et forsøg på at komme rundt om og trænge ind i mange forskellige aspekter og spørgsmål om, hvad det vil sige at være en missional kirke i Danmark i dag. Bidragene er solide, relevante og forskellige, og man fornemmer indbyrdes uenigheder, men netop det gør bogen læseværdig og udfordrende. Det er en aktuel og vigtig bog, som kalder på stillingtagen, men først og fremmest på engagement og tro – tro virksom i kærlighed. God læse- og virkelyst!

Steen Skovsgaard
Biskop, Lolland-Falster Stift

Missional kirke i et pluralistisk samfund

JEPPE BACH NIKOLAJSSEN

Udtrykket missional kirke har i adskillige år været på manges læber. De seneste år har mange præster bedt mig anbefale god litteratur om emnet. Derfor har jeg nu samlet nogle artikler, som på ingen måde giver en udtømmende introduktion, men som forhåbentlig kan være en god måde at stifte bekendtskab med sagen på. Hvis bogen kan bidrage til, at emnet bliver drøftet mere kvalificeret, vil det glæde mig.

Denne bog bidrager imidlertid ikke til en præcis bestemmelse af ordet *missional*. Jeg har forsøgt mig med at sige, at *termen udtrykker et kald til at tage del i Guds gode intentioner for verden* og har fået at vide, at det er en ganske bred bestemmelse. Det er til dels bevidst, da Guds mission ikke kan konkret indholdsbestemmes en gang for alle. I stedet må kristne granske og bede om hjælp til at forstå, hvad der er Guds mission, præcis der hvor de tjener og virker.

Selvom der anvendes teologisk fagterminologi i bogen, håber jeg, at den kan bruges af lægfolk med mellemlang eller lang videregående uddannelse foruden præster og teologer naturligvis. Danske forhold og luthersk teologi spiller en større rolle i denne bog end i megen af den litteratur, som forefindes på engelsk. Selvom luthersk teologi optager en del plads, håber jeg alligevel, at bogen også kan være gavnlig for personer af anden teologisk observans end den lutherske.

I de seneste år er der udkommet ganske omfattende eksegetisk materiale om missional ekklesiologi. Dette er ikke inddraget i bogen. Desuden er denne bog en i høj grad *teologisk* introduktion. Materiale, som belyser de mere praktiske aspekter af udviklingen af missionale menigheder, er ikke inddraget. Derfor findes der bagerst i bogen anført litteratur til eventuelle videre studier.

Bidragsyderne til denne bog er uden tvivl ikke enige om mangt og meget, og jeg kan da heller ikke erklære mig enig med alle synspunkter fremført i denne bog. Alle bidragsyderne forholder sig imidlertid

til nogle helt centrale aspekter ved den missionale ekklesiologi, og på trods af teologisk forskellighed hviller denne antologi således på nogle fælles teologiske forudsætninger. I det følgende vil jeg anskueliggøre tre af sådanne forudsætninger eller centrale karakteristika for ærligt, redeligt og åbent at klargøre nogle af de teologiske anliggender, som denne bog udtrykker (nedenstående er en delvis gentagelse af min kronik *Kirken skal finde sin rolle i et pluralistisk samfund* i Kristeligt Dagblad den 30. juni 2011).

For det første anerkender den missionale ekklesiologi, at det vestlige samfund ikke legemliggør en kristen enhedskultur, men er pluralistiske og i stigende grad multireligiøse. Pluralisme og multireligiøsitet til trods er der teologer og politikere, som kæmper en brav kamp for at fastholde illusionen om, at Danmark er et kristent land, og at kristendommen skal holde sammen på vores lille idylliske kongerige. Disse teologer og politikere har svært ved at opgive tanken om, at kirken kan udtale sig på vegne af hele samfundet, og at det er kirkens opgave at skabe sammenhængskraft i det danske samfund. Den missionale ekklesiologi anfører, at det første ikke længere er muligt, og det sidste ikke er kirkens opgave og da slet ikke i et pluralistisk samfund. Den missionale ekklesiologi har således religionspolitiske implikationer.

For det andet udtrykker den missionale ekklesiologi, at denne situation muliggør en erkendelse af, hvad enhver kirke til enhver tid er kaldet til, nemlig at proklamere Kristus som frelser og herre over for det folk, som den lever iblandt. Det anføres, at afkristningen af det vestlige samfund kan skabe en ny bevidsthed om, at kirken må være i mission over for ateister, agnostikere, hinduister, muslimer og andre. Den missionale ekklesiologi har således missionsteologiske og religionsdialogiske implikationer.

For det tredje udtrykker den missionale ekklesiologi, at denne nye situation muliggøre en nybesindelse på kirkens egenart. Den middelalderlige enhedskultur er passé, og stat og kirke fremstår i dag i højere grad end i middelalderen som to forskellige institutioner med forskellige værdier. I et pluralistisk samfund vil kirken i særlig grad fremstå som en distinkt social enhed, der på flere måder er forskellig fra det samfund, som den er en del af. Hvis kirken i denne situation tør stå ved sin egenart, åbner det op for spændende muligheder for, at kirken kan bidrage selvstændigt til det samfund, som den er en del af. Den missionale ekklesiologi har således også samfundsfilosofiske implikationer.

Denne bog er en genudgivelse. Det skyldes blandt andet, at den anvendes som pensumlitteratur på Norsk Lærerakademi i Bergen, at den har fungeret som pensumlitteratur på to undervisningsforløb på Aarhus Universitet, og at den efter planen vil indgå som pensum på Menighedsfakultetet i Aarhus næste år. Bog er blevet sat op på ny, men fremstår ellers stort set uændret.

Ligesom førsteudgivelsen tilegnes andenuddgivelsen af denne antologi Viggo Mortensen, der i adskillige år har arbejdet med teologiske responsa på pluraliseringen af det danske samfund, og som det har været en ualmindelig stor fornøjelse af arbejde sammen med de seneste mange år.

Jeppe Bach Nikolajsen,
Aarhus, januar 2015